

21. BÖLÜM

BAKIMDA AMACA ULAŞMA TEORİSİ

Bahar AKSOY*

**IMOGENE MARTINA KING
(1923-2007)**

“Dinamik birer varlık olarak insanlar, çevreleriyle etkileşim içinde olan açık sistemlerdir”

Imogene King, 1960’ların ortasında “Dinamik birer varlık olarak insanlar, çevreleriyle etkileşim içinde olan açık sistemlerdir” düşüncesinden yola çıkarak teorisini geliştirmiştir. Imogene King’in amaca ulaşma teorisi “hemşire-hasta, hemşire-birey ve birey-birey” arasında yer alan sistem ve etkileşimi temel alan bir teoridir. King’in teorisinin kavramsal çerçevesi “kişisel, kişiler arası ve toplumsal” sistemlerden oluşturmaktadır. Kişisel sistem “hem hastayı hem de hemşireyi yani her bir bireyi”, kişilerarası sistem, “belirli bir zaman ve amaç doğrultusunda iki veya daha fazla kişinin etkileşimini” ve toplumsal sistem “kişilerin ortak bir amaç doğrultusunda oluşturdukları büyük grupları” içerir. Orta düzey bir hemşirelik teorisi olan amaca ulaşma teorisi, bireyler arasında özellikle hemşire hasta arasında yer alan kişilerarası sistem ve etkileşim üzerine odaklanır.

KURAMCININ ÖZGEÇMİŞİ

Imogene M. King 30 Ocak 1923’de Iowa eyaletinin West Point şehrinde doğmuştur. King, 1945 yılında Missouri’deki “St. John’s Hospital School of Nursing” hemşirelik okulundan hemşirelik diplomasını almıştır. King, çeşitli bölümde

* Arş. Gör., Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, baharaksoy6161@gmail.com

SONUÇ

King'in amaca ulaşma teorisi bireylerin, kişisel, kişilerarası ve toplumsal sistemlerin etkileşimi üzerine temellenir. Orta düzey bir hemşirelik teorisi olan amaca ulaşma teorisinde, bireyler arasında özellikle hemşire hasta arasında yer alan kişilerarası sistem ve etkileşim oldukça önemlidir. Hemşire özel bilgi ve becerisiyle hemşire-hasta ilişkisi sağlanırsa hemşire ve hasta arasında uygun etkileşim oluşur. Hemşire ve hasta arasında uygun etkileşim olursa belirlenen hedefe ulaşılır. King'in amaca ulaşma teorisi hemşirelik disiplininde bilgi oluşturma açısından oldukça önemlidir. Orta düzey olan bu teori hemşirelik sürecinin; veri toplama, planlama, uygulama ve değerlendirme tüm yönlerini ele almıştır. King'in amaca ulaşma teorisi dünyanın her yerinde hemşirelik eğitiminde, hemşirelik sürecinde ve araştırmalarda kullanılmaya devam etmektedir (3-9, 22-24).

KAYNAKLAR

1. Kadioğlu H. *King'in Kavramsal Sistemi ve Amaca Ulaşma Kuramı*. Ocakçı AF, Ecevit AŞ. Hemşirelikte Kavram Kuram ve Model Örnekleri. 1. Basım. İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevi; 2013.
2. George JB. *Nursing Theories, the Base for Professional Nursing Practice*. 3 st ed. Prentice Hall: New Jersey; 1990.
3. Alligood MR. *Nursing Theory-E-Book: Utilization & Application*. 8 st ed. Elsevier: Mosby; 2013.
4. King IM. A theory of goal attainment: Philosophical and ethical implications. *Nursing Science Quarterly*. 1999; 12(4): 292-96.
5. Williams LA. Imogene King's interacting systems theory: Application in emergency and rural nursing. *Online Journal of Rural Nursing Health Care*. 2017; 2(1): 40-50.
6. King IM. Health as the goal for nursing. *Nursing Science Quarterly*. 1990; 3:123-28.
7. King IM. *King's Conceptual Framework and Theory of Goal Attainment*. In Parker ME. eds. *Nursing theories in practice*. New York: National League for Nursing; 1990.
8. Pearson A, Vaughan B, FitzGerald M. *Nursing Models for Practice*. 3 st ed. Elsevier: London; 2005.
9. Fawcett J, Desanto-Madeya S. *Contemporary Nursing Knowledge: Analysis and Evaluation of Nursing Models and Theories*. 3th ed. Philadelphia: FA Davis; 2013.
10. King IM. *A Systems Framework for Nursing*. In Frey MA, Sieloff CL, eds. *Advancing King's systems framework and theory of nursing*. Thousand Oaks, CA: Sage; 1995.
11. King IM. *A Theory for Nursing: Systems, Concepts, Process*. New York: A Wiley Medical Publication; 1981.
12. Frey MA, Norris DM. *King's Conceptual System and Theory of Goal Attainment*. In: Alligood ME, Tomey AM. eds. *Nursing theory utilization and application*. 3st ed. Philadelphia: Mosby; 2014. Philadelphia: Mosby; 2006.
13. Sieloff CL, Frey M. *Middle Range Theories for Nursing Practice Using King's Conceptual System*. New York: Springer; 2007

14. Frey MA, Sieloff CL, Norris DM. King's conceptual system and theory of goal attainment: Past, present, and future. *Nursing Science Quarterly*. 2002; 15(2):107-12.
15. Parker ME, Smith MC. *Nursing Theories and Nursing Practice*. 4 st ed. Philadelphia: FA Davis; 2015.
16. Alligood MR. Family healthcare with King's theory of goal attainment. *Nursing Science Quarterly*. 2010; 23(2):99-104.
17. Pektekin Ç. *Hemşirelik Felsefesi. Kuramlar-Bakım Modelleri Ve Politik Yaklaşımlar*. İstanbul: İstanbul Medikal Yayıncılık; 2013.
18. Artan Y, Yıldırım Y, Aykar FŞ, Fadıloğlu ZÇ. ROHHAD sendromlu olgunun King'in amaca ulaşma kuramına dayalı bakımının planlanması. *Bandırma Onyed Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*. 2020; 2(2):131-40.
19. King IM. King's theory of goal attainment in practice. *Nursing Science Quarterly*. 1997; 10: 180-85.
20. Fitzpatrick JJ, Whall AL. *Conceptual Models of Nursing Analysis and Application*. New Jersey: Prentice Hall Health; 2005.
21. King IM. *Curriculum and Instruction in Nursing: Concepts and Process*. Norwalk, CT: AppletonCentury-Crofts; 1986.
22. King IM. Effectiveness of nursing care: Use of a goal oriented nursing record in end stage renal disease. *AANNT Journal*. 1984; 11(2):11-7.
23. Gunther M. *King's Conceptual System and Theory of Goal Attainment in Nursing Practice*. In: Alligood MR. eds. *Nursing theory utilization and application*. 5st ed. Philadelphia: Mosby; 2014.
24. Karadağ A, Çalışkan N, Baykara ZG. *Hemşirelik Teorileri ve Modelleri*. İstanbul: Akademi Basın ve Yayıncılık; 2017.